

wethouders opgenomen, evenals Rugge later Rugge later te Groningen. Mocht dit een arbeidsveld zijn waarop de politieke leider der partij Troelstra, wiens persoonlijke positie in het parlement door zijn "draai" wel blijvend geschokt was, altijd wat geringschattend neerzag, de sociaal-democratie als geheel vond op dit niveau van de gemeente-politiek een bijzonder vruchtbaar terrein van werkzaamheid. Hetzelfde gold trouwens van het provinciaal bestuur, waarin de SDAP sinds 1919 in Groningen met twee leden, Mansholt en meergenoemde N.A. de Vries, vertegenwoordigd was. Wel wonnen de meer radicale elementen in de provincie aanzienlijk meer terrein, zoals in 1922 bij de Kamerverkiezingen bleek, toen de tot CPH geworden SDP haar aanhang bijna verdubbeld zag.¹⁶⁾ Met name in de oosthoek der provincie verwierf deze sterke aanhang bij de landarbeiders die zich in 1919 en later nogal eens in langdurige stakingsacties uitten.

Noten:

- 1) Amsterdam 1968 (onlangs in tweede druk verschenen).
- 2) P.J. Troelstra, Gedenkschriften IV, Storm (Amsterdam 1931), blz. 235.
- 3) Provinciale Groninger Courant, 11 november 1918.
- 4) Scheffer, a.w., blz. 73.
- 5) W.H. Vliegen, Die onze kracht ontwakende deed, II, blz. 558 vlg.
- 6) Provinciale Groninger Courant, 13 november 1918.
- 7) Scheffer, a.w., blz. 110.
- 8) Provinciale Groninger Courant, 15 november 1918.
- 9) Vliegen, Onze kracht, III, blz. 431.
- 10) Scheffer, a.w., blz. 168.
- 11) Provinciale Groninger Courant, 16 november 1918.
- 12) Socialistische Opstellen II (Rotterdam 1923), blz. 226 vlg.
- 13) Vliegen, Onze kracht, II, blz. 495 vlg.
- 14) Scheffer, a.w., blz. 209.
- 15) Gesprek met J. Tuin, lid van het gewestelijk bestuur der SDAP sinds 1925, 18 april 1972.
- 16) W. van Ravesteijn, De wording van het communisme in Nederland (Amsterdam 1948), blz. 221.

DE MUZE VERLEID?

(een proeve van dialektiese pornografie)

henk van setten

Buiten viel de schemer, binnen was het licht. Maar Kleio had daar geen oog voor; Kleio was verliefd. Wat maalde zij om de eens gekregen goede raad? Haar moeder, Mnemosune, niet voor niets godin van het geheugen, had zich maar al te goed herinnerd hoe zij door ene Zeus verleid en met negen artistieke dochters opgezadeld was! En dus had ze die dochterschaar gewezen op de gevaren die een verliefdheid met zich meebracht. Maar Kleio wenste daar nu niet aan te denken. Als geluk rustgevend is en liefde onrust verwekt, zou liefde dan geen gelijk zijn? En onrustig was Kleio-nu eens rende ze naar de spiegel

om wat aan haar gouden haarpracht te verschikken, dan weer zat zij aan een sigaret te trekken en hulde zich in de zoete walm, historici eigen en voor geschiedbeoefening onontbeerlijk, dan weer stond ze op, trok haar rijke negligé recht en staarde naar het raam in blijde afwachting van de komst van haar minnaar, de bekende historicus Karel Marks.

Toen deze eindelijk binnentrad trof hij Kleio in een verveelde pose op de sofa, smeulende asbakken als evenzovele rokende bomkraters om haar heen. Maar wat men ook van Karel zeggen kan, hij ging recht op zijn doel af: kuste haar hand, mompde wat lieve woordjes en nam naast haar plaats. Nu viel er een pijnlijk zwijgen. Beide gelieven keken voor zich, niet wetend hoe datgene aan te vangen, waarnaar zij zo vurig verlangden. Tot Karel de ban verbrak. "Kleio" aarzelde hij, "we moesten eens ernstig praten. Want niet een negatie, maar een erkenning van de eigen positie brengt de lieghebbende verder! Staen wij niet als mens in een kontinue, zij het veranderbare en veranderende relatie tot elkander? We kunnen nu wel menen, dat er in deze relatie van afstand en objectiviteit sprake is. Maar is dat juist? Wij hebben toch deel aan elkander? Dat liefde los van de partner en de visie daarop staat en te bedrijven valt is een fictie."

Onnodig te zeggen dat Kleio aan zijn lippen hing. Wat zij hoorde leek haar nog volledig origineel en nieuw en Karel scheen haar een zeer oorspronkelijk en kritisch denker toe. Ach, wat maakt de liefde blind! Maar nooit voor lang, gelukkig. Karel intussen, door haar aandacht aangemoedigd, krabde zich eens in zijn baard en ging vurig voort: "Als we onze gevoelens losmaken van hun fisische en mentale kontekst, zullen direkte verbanden tussen 'emoties' zelf gelegd worden. Konneksie tussen 'emoties' bestaat echter in hun gezamenlijke kontekst, in hun structuur. De relatie tussen het ene gevoel en het andere is slechts te verklaren via de gemeenschappelijke achtergrond! "Je hebt wel gelijk" zuchtte Kleio en maakte wat objektief-empirische knooppjes los want ze begon het toch wel wat warm te krijgen. Karel pakte haar hand en streelde de vingers. "Uitgangspunt voor een meer structureel gerichte liefdeservaring is de wederzijdse psychische ontwikkeling. De voortgang en verandering hierin zal de grote lijnen van het minnekozen, ruziemaken etc. aangeven.

Minnekozen, ruziemaken etc. vinden hun basis in de wederzijdse psychische ontwikkeling. Echter, ze gaan een betrekkelijk zelfstandig leven leiden. Niettemin staan ze in een kontinue relatie met de wederzijdse psychische ontwikkeling. De zelfstandig geworden factoren zullen zelfs- op den duur een invloed op de wederzijdse psychische ontwikkeling kunnen verwerven. Er is sprake van een interrelatie: 'Interdependenz' (Duitse term ontleend aan: Historie zwischen Ideologie und Wissenschaft, Hamburg 1970). Luister je nog Kleio? "Ja" mompelde de Muze, bij wie nu toch langzamerhand het inzicht baanbrak dat ze Karel niet nodig had om haar haar objektief-empirische knooppjes los te laten doen. "Wel deze liefdesbeschuwing simplificeert de liefde niet. (De beruchte ene faktor die alles zou bepalen) Deze methode structureert en wijst niet vle factoren als afzonderlijk optredend aan, maar geeft relaties. Deze aanpak geeft indicaties voor het beheersen van eh...elkaar. Het gaat er immers om elkaar te veranderen, niet slechts elkaar te interpreteren en te 'begrijpen' (vrij naar Marx). De basis voor de moderne integrale liefdesbeoefening is de interne en eksterne dynamiek van, alweer, de wederzijdse psychische ontwikkeling. Inzicht hierin zal veel van onze wederzijdse problemen verduidelijken. Wat je?"

Hier zweeg Karel Marks voldaan en stak een pijp in brand. Tussen de rookwolken door bereikte hem de uiterst kritische vraag van Kleio als een donderslag bij heldere hemel: "En?" Hij besloot het erop te wagen, nam de pijp weer uit de multifunktionele mond en riep "Aksie!!!" Maar Kleio